

Aan: Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisaties van Accountants
Per e-mail: consultaties@nba.nl

Tilburg, 9 mei 2022
Kenmerk: 22-001/Dvo/MvG

Betreft : reactie op consultatiedocument 'Beter geregeld', over het regelgevend proces van de NBA

Geacht NBA bestuur,

Wij hebben kennis genomen van het consultatiedocument 'Beter geregeld', waarin voorstellen worden gedaan voor de versterking van het regelgevend proces van de NBA. Omdat wij vanuit onze BDO-organisatie in diverse gremia en op diverse niveaus betrokken zijn bij de NBA, vinden wij het belangrijk om te reageren op deze voorstellen. Immers, alleen via een goed georganiseerd proces, kan de kwaliteit van regelgeving, en daarmee de kwaliteit van accountantswerkzaamheden, worden geoptimaliseerd en gewaarborgd.

Wij zullen eerst in algemene zin reageren op de voorstellen. Hierbij gebruiken wij de rapporten van de heer Hoogendoorn d.d. 13 januari 2022 en van mevrouw Van Diggelen d.d. 10 november 2020. Daarna zullen wij de consultatievragen beantwoorden.

1. Onze algemene reactie

In het consultatiedocument is aangegeven dat de reden voor de consultatie rondom het toekomstbestendig proces van regelgeving vooral is gelegen in internationale ontwikkelingen (IAASB en IESBA) en nationale ontwikkelingen (onder andere MCA). Daarnaast schetst vooral Van Diggelen kritische opmerkingen rondom het huidige proces, waaronder de snelheid van het proces, slagvaardigheid, transparantie en doet zij de suggestie voor post-implementatie reviews. Wij herkennen deze zaken en vinden het dan ook van belang dat deze punten voldoende aan de orde komen in de voorstellen voor herziening.

Wij begrijpen het voorstel voor het instellen van een extern belanghebbendenorgaan (BOB). Een dergelijk orgaan kan zorgen voor een transparant, gewogen proces, waardoor het proces van regelgeving onafhankelijker wordt en het publiek belang beter kan worden geborgd. Daarentegen missen wij voorstellen om de slagvaardigheid en snelheid van het proces te bevorderen. Wij vrezen dat een remmende werking ontstaat op de doorlooptijd van projecten. Dit lijken wij ook te herkennen in de stroomschema's die als bijlage 2 bij het rapport van Hoogendoorn zijn gevoegd. Deze geven aan dat sprake is van een omvangrijk -en daardoor ogenschijnlijk langdurig- proces. Wij realiseren ons dat dit proces voor een groot deel ook nu reeds zo bestaat en dat de belangrijkste uitbreiding de toevoeging van overleg en afstemming met de externe BOB betreft. Echter, een slagvaardig regelgevend proces achten wij nodig gezien de snel veranderende omgeving waarin we acteren en de verwachtingen die daarin leven jegens de accountant.

2. Consultatievragen

1) Kunt u zich vinden in de drie thema's die de kern vormen voor de verbetering voor het regelgevend proces (geformuleerd in de hoofdstukken 4, 5 en 6):

- a. Vergroting van de betrokkenheid van extern belanghebbenden;*
- b. Verbetering van de onafhankelijkheid van het regelgevend proces;*
- c. Meer transparantie over het regelgevend proces en de daarbij gemaakte keuzen.*

Uiteraard kunnen wij ons vinden in deze thema's. Dit zijn logische thema's, die ook in het rapport Van Diggelen naar voren kwamen.

2) Wat vindt u van de wijze waarop de betreffende kernthema's zijn uitgewerkt?

- a) Vergroting van de betrokkenheid van extern belanghebbenden:*
 - i) Het instellen van een afzonderlijk belanghebbendenorgaan?*
 - ii) De taken en verantwoordelijkheden van een dergelijk orgaan?*
 - iii) De samenstelling van een dergelijk orgaan?*
 - iv) De werkwijze?*

Wij ondersteunen het voorstel om te komen tot een orgaan van belanghebbenden (BOB) en wij vinden de gekozen vorm in beginsel passend. Hiermee wordt de betrokkenheid van externe belanghebbenden vergroot.

De taken en verantwoordelijkheden van de BOB zijn beschreven in paragraaf 4.5 van het rapport van Hoogendoorn. In eerste aanleg komen deze tamelijk vrijblijvend over ('Het BOB kan...' of 'Het ACB kan te rade gaan bij het BOB ...'). In de passages over de BOB als Adviesorgaan, wordt duidelijker wat Hoogendoorn voor ogen heeft, namelijk een formeel Adviesorgaan, vergelijkbaar met dat van een OR. Het ACB moet dus, indien sprake is van regelgeving betrekking hebbend op het publieke belang, verplicht advies vragen aan de BOB. Wij kunnen ons hierin vinden, waarbij de BOB zich volgens ons vooral zou moeten bezighouden met (1) het adviseren over en de prioritering van agendapunten van de NBA als regelgevende instantie. Zodat die prioriteiten voor iedereen binnen de NBA, inclusief alle

gremia, werk- en stuurgroepen, helder zijn. En (2) toeziet op de naleving van gemaakte afspraken en prioriteiten, gericht op het (monitoren van het) gevolgde due process.

Wij zijn het eens dat de BOB zich vooral moet richten op de publieke taken van de accountant (het publiek belang). Concreet betekent dit ons inziens dus dat de BOB zich moet richten op regelgeving rondom (wettelijke) controles, maar ook andere accountantstaken uit het wettelijk domein. Denk bijvoorbeeld aan de NOW. Aan de andere kant kan de vraag worden gesteld of de BOB zich ook zou moeten bezighouden met andere domeinen (overige assurance-opdrachten of bijvoorbeeld samenstellingsopdrachten). Dit blijkt nu niet duidelijk uit het consultatiedocument of de daaraan ten grondslag liggende rapporten.

Daarnaast is thans niet duidelijk afgebakend op welk niveau van regelgeving de BOB zich gaat richten. Wij zouden het passend vinden als het gaat om het niveau van Verordeningen of Nadere Voorschriften. Maar dus niet als het gaat om Handreikingen, Alerts of andere uitingen waarin verdere uitleg wordt gegeven op bestaande regelgeving. Hierbij volstaat het reeds bestaande due process binnen de NBA. Sterker, wij zijn van mening dat dit proces op punten ook versoepeld kan worden. (Lees: de doorlooptijd kan worden verkort).

b) Verbetering van de onafhankelijkheid van het regelgevend proces;

i) De verhouding tussen ACB, bestuur en ALV?

ii) De verhouding tussen ACB en belanghebbenden orgaan?

iii) De samenstelling van het ACB en de benoeming van leden?

Wij hebben geen opmerkingen of suggesties bij dit onderdeel (hoofdstuk 5 van het rapport van Hoogendoorn) en kunnen ons in het algemeen vinden in hetgeen daar is geschetst. Wel vragen wij ons twee zaken af:

1. waarom is gekozen voor de term 'onafhankelijkheid' van het regelgevend proces, terwijl Hoogendoorn en Van Diggelen het hebben over 'zelfstandigheid'. Wat is hiervan de reden en wat is het doel van deze aangepaste woordkeuze?
2. waarom zou de voorzitter van het ACB onafhankelijk moeten zijn (d.w.z. niet in relatie staand tot een accountantspraktijk of accountantsafdeling, anders dan in een cliëntrelatie)?

Het komt ons voor dat hiermee de 'kring' van potentiële kandidaten teveel wordt beperkt. Daarbij is het -zowel vanuit vaktechnisch als draagvlak-perspectief- goed om een accountant uit het beroep te hebben en wordt de borging van het regelgevend proces al geregeld via de BOB, waardoor sprake is van voldoende countervailing power.

c) Meer transparantie over het regelgevend proces en de daarbij gemaakte keuzen.

i) De communicatie en verantwoording door het ACB?

Wij herkennen de behoefte om meer en vaker te communiceren over de gemaakte keuzes in het regelgevend proces. Concreet: bij het indienen van een reactie op een consultatie hoor je in het algemeen niet wat hiermee is gedaan, terwijl er veelal veel tijd en moeite is gestoken in het schrijven van zo'n reactie. Onder ad. 3 van paragraaf 6.3 van het rapport van Hoogendoorn komt dit terug en wij steunen dit advies, alsmede de andere voorstellen in die paragraaf.

3) Is in de plannen voldoende rekening gehouden met de belangen van MKB-accountants, kleine kantoren en stakeholders?

In het consultatiedocument en in het rapport van Hoogendoorn wordt niet of nauwelijks gesproken over de non-assurance praktijk. Het is ons derhalve niet duidelijk of deze tak ook onder het beoogde regelgevend proces valt. Dat zou op zich logisch zijn -maar is dus niet expliciet genoemd- aangezien dit ook nu onder de ACB valt. En de BOB zou kunnen bijdragen aan het 'evenwicht' in regelgeving rondom non-assurance opdrachten en daarmee ook de belangen van mkb-accountants én hun cliënten kunnen borgen.

Aan de andere kant lijken de plannen zich vooral te richten op audit en assurance. Hierin bevinden zich de meeste accountantstaken in het publieke domein. Derhalve lijken de voorstellen zich vooral te richten op openbare, externe, accountants.

Wat naar onze mening dus explicieter benoemd mag worden is, is dat het regelgevend proces van de NBA van belang is voor alle aangesloten accountants. Dus ook accountants buiten het Wta-domein (MKB-profiel) evenals voor interne- en overheidsaccountants en accountants in business.

4) Kunt u zich vinden in de keuze om binnen de huidige wetgevende kaders te blijven? Ziet u nog andere oplossingen?

Hoe ziet u de verhouding van het ACB tot de andere regelgevers op het terrein van de besturing en verantwoording van organisaties (zoals RJ, Monitoring Commissie Corporate Governance)?

Wij kunnen ons hierin vinden.

5) Heeft u andere zaken die u onder de aandacht wilt brengen van het NBA bestuur met betrekking tot dit rapport?

Wij zien in het rapport van Hoogendoorn ook enkele aanbevelingen als het gaat om het beheer van de AQJ's. Hoogendoorn adviseert dit beheer onder te brengen bij de BOB. Daarmee geeft hij de BOB direct één specifieke (als het ware een soort 'uitvoerende') taak.

Alhoewel wij de keuze pragmatisch vinden (immers: als de BOB wordt gevormd, is daarmee (direct) sprake van een onafhankelijk orgaan binnen NBA), vragen wij ons of dit een wenselijke combinatie is voor de BOB omdat beide rollen nog invulling dienen te krijgen en vanwege de ook door Hoogendoorn verwachte tijdsbesteding. NB: Hoogendoorn's aanbeveling is om de BOB als een adviesorgaan te beschouwen (zie paragraaf 4.5 van het rapport).

Daarnaast missen wij in het rapport aanwijzingen of voorstellen als het gaat om de samenwerking met de diverse faculties. Er zijn inmiddels vier faculties opgericht, met als doel leden en belanghebbenden te verbinden op inhoud. Hierdoor is (op zijn minst) sprake van raakvlakken met het regelgevend proces binnen de NBA. Ons is niet duidelijk hoe hierin wordt voorzien. Wij stellen voor dit in het proces te verduidelijken.

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Namens BDO Audit & Assurance B.V.

w.g.

w.g.

M. Mans
Head of Audit

D. van Onzenoort
Hoofd Bureau Vaktechniek